

ירושלים, 25 בספטמבר 2024

"החלטתנו המבישה של שר החינוך שלנו, שאולי מן הראוי לקרוא לו שר החינוך מחדש, לקטוע בעודו באיבו את שירותו של פרופ' מקורי כיו"ר ות"ת. בעגה הרשמית השר החליט פשוט "לא לחדש לו את המינוי" לקדנציה שנייה, דבר שמקובל מימים ימימה. יוסי מקורי נמצא בעיצומם של מהלכים חשובים ביותר בהתוויית דרכם ומימונם של ההשכלה הגבוהה והמדע בארץ, תוך שהוא נאלץ להילחם, יום יום, בקיצוצים ובהצרת צעדים. מדוע "לשחרר" איש כל כך מצוין כעת? התשובה הברורה היא הרצון בשליטה כוחנית מוחלטת בות"ת וגם במל"ג, כדי כופף את המערכת על פי רצון השלטון"

דברי הפתיחה המלאים שנשא נשיא האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, המכהן גם כיושב ראש מועצת הקרן הלאומית למדע פרופ' דוד הראל, בערב חגיגי לציון הסבבים השני והשלישי של תכנית מפ"צ - לתמיכה במחקר מצוין ו"פורץ דרך" של הקרן הלאומית למדע, שנערך ב-25 בספטמבר במוזיאון ישראל.

ערב טוב לכולם,

ברוכים הבאים לאירוע החגיגי לציון הסבב השני והשלישי של תכנית מפ"צ - מחקרים פורצי דרך של הקרן הלאומית למדע.

ידידי היקר, פרופ' דניאל זייפמן, יו"ר ההנהלה האקדמית של הקרן הלאומית למדע (וגם הבוס שלי לשעבר, בהיותו נשיא מכון ויצמן...), ידיד מאד יקר נוסף, פרופ' יוסי מקורי, יו"ר ות"ת (עדיין... ועל זה עוד מעט), מר יואב גרדוס, הממונה על התקציבים במשרד האוצר,

והאורחת המיוחדת שלנו הערב, פרופ' הלגה נובוטני, מ-ETH בציריך, ומי שהייתה נשיאת ה-ERC ושימשה כיושבת ראש הוועדה המדעית המייעצת של תכנית מפ"צ.

בפתח דבריי, אני רוצה להודות לפרופ' זייפמן, יו"ר ההנהלה האקדמית של הקרן. דניאל יקר, קשה לחשוב על מישהו יותר מתאים ממך לתפקיד הזה, במיוחד בימים אלה. עבודתך המסורה, יכולותך הנפלאות, וחזוןך מרחיק הלכת הם שהובילו להקמתה של תכנית מפ"צ, אחת התכניות החשובות והמשמעותיות ביותר שהוצעו לקידום המדע הישראלי.

ואלוהים שבשמים יודע (וגם אחדים מאתנו כאן) על התכניות הנוספות שרקחת, גם הן חכמות ומשמעותיות ביותר, ושאת תרומתן למדע הישראלי עוד נזכה לראות בשנים הקרובות.

מענקי המפ"צ, כשם כן הם, ניתנים עבור מחקרים פורצי דרך של ממש, וזאת לחוקרים שכבר הוכיחו את עצמם בקדמת הבמה העולמית בשטחם. ובדומה למענקים של ה-ERC, גם אלה כבר עכשו הפכו ליוקרתיים ומבוקשים ביותר, ומן הסתם הזכיה בהם תתנוסס בגאון על קורות חייהם של הזוכים המאושרים.

לכן ולכם, 24 המופלאים שאנו מוקירים הערב, אני מבקש להביע את הערכתי העמוקה. אתם מייצגים את פסגת המצוינות המדעית הישראלית. מחקריכם עוסקים בנושאים מגוונים מחזית המדעים כולם – מפיענוח תעלומות החיים וצפונות היקום ועד להתמודדות עם סוגיות חברתיות, כלכליות ומשפטיות מורכבות. ושלכם נבחרו מתוך הרבה מאד הגשות מבריקות. ההצלחה בהם מבטיחה לא רק לקדם את הידע האנושי, אלא גם לפתוח אופקים חדשים בתחומיכם, עם פוטנציאל להשפיע על חיי היומיום וקעתיד של כולנו.

על כך ראוי לברך עליכם את ברכת החכמים: "בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁנָּתַתָּ מִחֲכָמְתֶּךָ לְבָשָׂר וָדָם". ברכה מסורתית זו מבטאת את ההכרה בגודל המתנה שניתנה לאדם – היכולת לגלות ולהבין את סודות הבריאה ולקחת חלק בתיקון עולם. בעבודתכם המדעית, אתם ממשיכים מסורת עתיקה של חקר וגילוי, תוך שימוש בכלים מודרניים לפענוח תעלומות היקום, לקידום התרבות והרוח, ולשיפור החברה בה אנו חיים.

אני מאחל שתמשיכו להאיר את דרכנו בחכמתכם, ושמחקריכם יובילו לתגליות משמעותיות לטובת כולנו.

אנו מתכנסים היום, כאשר המדע הישראלי ניצב בפני אתגרים מורכבים ביותר, מבית ומחוץ. הלחצים הכלכליים והפוליטיים מבית, לצד איומי חרם אקדמי מבחוץ, מדגישים את חשיבותו של האירוע הזה.

ואי אפשר שלא לזעום ולהזדעזע ממה שנודע לנו רק הבוקר: החלטתו המבישה של שר החינוך שלנו, שאולי מן הראוי לקרוא לו שר החינוך מחדש, לקטוע בעודו באיבו את שירותו של פרופ' מקורי כיו"ר ות"ת. בעגה הרשמית השר החליט פשוט "לא לחדש לו את המינוי" לקדנציה שנייה, דבר שמקובל מימים ימימה. יוסי מקורי נמצא בעיצומם של מהלכים חשובים ביותר בהתוויית דרכם ומימונם של ההשכלה הגבוהה והמדע בארץ, תוך שהוא נאלץ להילחם, יום יום, בקיצוצים ובהצרת צעדים.

מדוע "לשחרר" איש כל כך מצוין כעת? התשובה הברורה היא הרצון בשליטה כוחנית מוחלטת בות"ת וגם במל"ג, כדי כופף את המערכת על פי רצון השלטון. אי אפשר לנסח תשובה זו טוב יותר מניסוחה המבריק של חברה נוספת בממשלתנו, שנאמרה בהקשר אחר:

"מה שווה הות"ת אם אנו לא שולטים בו?"

הייתי יכול לשיר כאן שירי הלל לפועלם השערורייתי של חברים אחרים בממשלה הנוכחית. אך אם נישאר לרגע בשר החינוך, הרי שחייבים להזכיר את ניסיון ההשתלטות העוינת על הספרייה הלאומית סמוך אחרי כניסתו לתפקיד. זו אותה פנינה מפעימה של הרוח והתרבות של העם היהודי וגם של המיעוטים הגרים כאן. גם את הספרייה הלאומית, כמו את המדע וההשכלה הגבוהה, חייבים לשמור מכל משמר, ולתמוך בהם ציבורית וכספית, באופן נחרץ ומתמיד.

ומכיוון שכבר הזכרנו את ימינו אלה, ואם נתרחק לרגע מענייני המדע והתרבות שעליהם אנו אמונים, יש לחזור ולומר שוב ושוב ושוב, שהימים באמת ובתמים קשים מנשוא: המכה הנוראית והבלתי נתפסת של ה-7 באוקטובר, החטופים, ההרוגים, הפצועים, המלחמה בדרום, המלחמה בצפון, הטילים והיירוטים, החיסולים, הנטרולים וההפצצות, הנעקרים והמפונים שבתיהם ועולמם חרב עליהם, ההפיכה המשטרית שממשיכה במלוא העוצמה, ניסיונות ההשתלטות על המדע, האקדמיה, התרבות והחינוך, שגם הם בעיצומם, ושוב החטופים – שמאה ואחד מהם עדיין נמקים בעזה, ואין רואים סוף לאימה שבכך.

גבירותי ורבותי, אל לנו רק להתפלל שישונו, או לקוות שנראה אותם כאן. עלינו לפעול ולהיאבק, כל אחד ואחת כפי יכולתו או יכולתה, כדי לגרום למי שבידיהם ובהחלטותיהם הַדְּבָר, להביא לכך שהם ישובו. וזה אפשרי. תפילות ותקוות לבדן לא תעשנה את העבודה.

ובהקשר הזה, אלה מאתנו שמכירים את הזוכים שלנו היום יודעים, שלצד היותם חוקרים מבריקים ומקוריים, רובם הגדול ניחן גם באישיות חזקה, קורנת וייחודית. כמה טוב היה אילו גם במנהיגינו היה דְּבָק ולו חלק משלל תכונותיהם: חכמה ובהירות מחשבה, ידע רחב ומעמיק, חשיבה ביקורתית נקיה, כושר מנהיגות, כושר ניתוח חד, יושר אינטלקטואלי, וחתירה עיקשת לאמת. וכן... גם אמפתיה אנושית ואהבת האדם לא יזיקו.

הלוואי!

לסיום, הבה נמשיך לתמוך, לעודד ולקדם מחקר מדעי חדשני בישראל, במדעי הטבע, הרוח והחברה, לתמוך בחינוך ובתרבות, וכל זה בידיעה שהידע והחדשנות שאנו מייצרים הם המפתח לעתיד טוב יותר – לא רק עבורנו, אלא עבור האנושות כולה.

תודה רבה, שנה טובה וערב טוב.